

Cada dia, un desallotjament per ruïna al casc antic

¿Per què cau València?

L'ombra del pla franquista dels 60 que obria l'avinguda de l'Oest per mig del casc antic i la falta d'una preocupació real per part de l'Ajuntament són, ajudades per la pluja, les raons principals del desastre.

Tot començà, o semblà començar, el passat dia 6 d'octubre, quan un edifici de sis pisos es va ensorrar al carrer de Pere III, en el barri valencià de Russafa. Dues dones mortes, i la seguretats que encara va haver-hi sort perquè la tragèdia hauria pogut ser molt més greu, en va ser el balanç.

Des d'aleshores, i com si es tractara d'una filera de fitxes de dòmino, les caigudes de façanes, sostres, cornises, quan no cases senceres, han estat contínues. La psicosis creada entre la població ha provocat que el departament de ruïnes de l'Ajuntament de València es veja assaltat tots els dies per ciutadans preocupats per l'estat del seu habitatge, que contempen ara les esquerdes i els escrotonats amb què estaven acostumats a conviure com possibles paranys mortals.

La tragèdia de Russafa va cridar l'atenció de l'opinió pública sobre un fet que, lamentablement, és ben comú a la ciutat de València. Ben mirat, l'ensorrament de la finca de Pere III és un fet aïllat que escapa a la problemàtica general del mal estat de les cases, perquè la majoria dels enderrocaments s'han produït al centre històric i han afectat habitatges que, en molts casos, superaven els cent anys d'antiguitat. La relació entre l'un i els altres ha estat purament circumstancial i les raons últimes que provoquen aquests desastres són ben diferents.

La finca de Russafa era relativament nova i als seus baixos la Caja de Ahorros del Mediterraneo, la CAM, realitzava, sense llicència municipal, unes obres d'habilitació per a una sucursal. Com diu Mercedes Peguero, responsable de l'àrea de ruïnes de l'ajuntament: «mai no sabrem si les obres afectaren algun element estructural». La caixa pagarà ara unes bones quantitats en con-

cepte d'indemnització i ha oferit uns generosos crèdits als afectats que han perdut el seu habitatge. I ací no ha passat res.

La resta d'esbucaments responen a motius ben diferents. Les cases tenen unes característiques constants: són molt velles i es troben situades al centre històric. El barri del Carme és fins ara la zona més afectada. Mercedes Peguero indicà a EL TEMPS que «el centre de València està molt malament. El fet que hi haja hagut morts en els últims ensorraments ha fet que la preocupació siga major, però és una situació constant quan diversos factors coincideixen». Ella mateixa ens enumerà les raons principals: «En principi el centre històric de València és molt gran, el més gran d'Espanya, molt vell, algunes cases tenen vora dos-cents anys, i està construït amb materials i tècniques molt fràgils. A això hem d'afegir el subsòl, que moltes vegades és de terres d'al·luvió, la gran humitat de la ciutat i la influència desencadenant de la pluja».

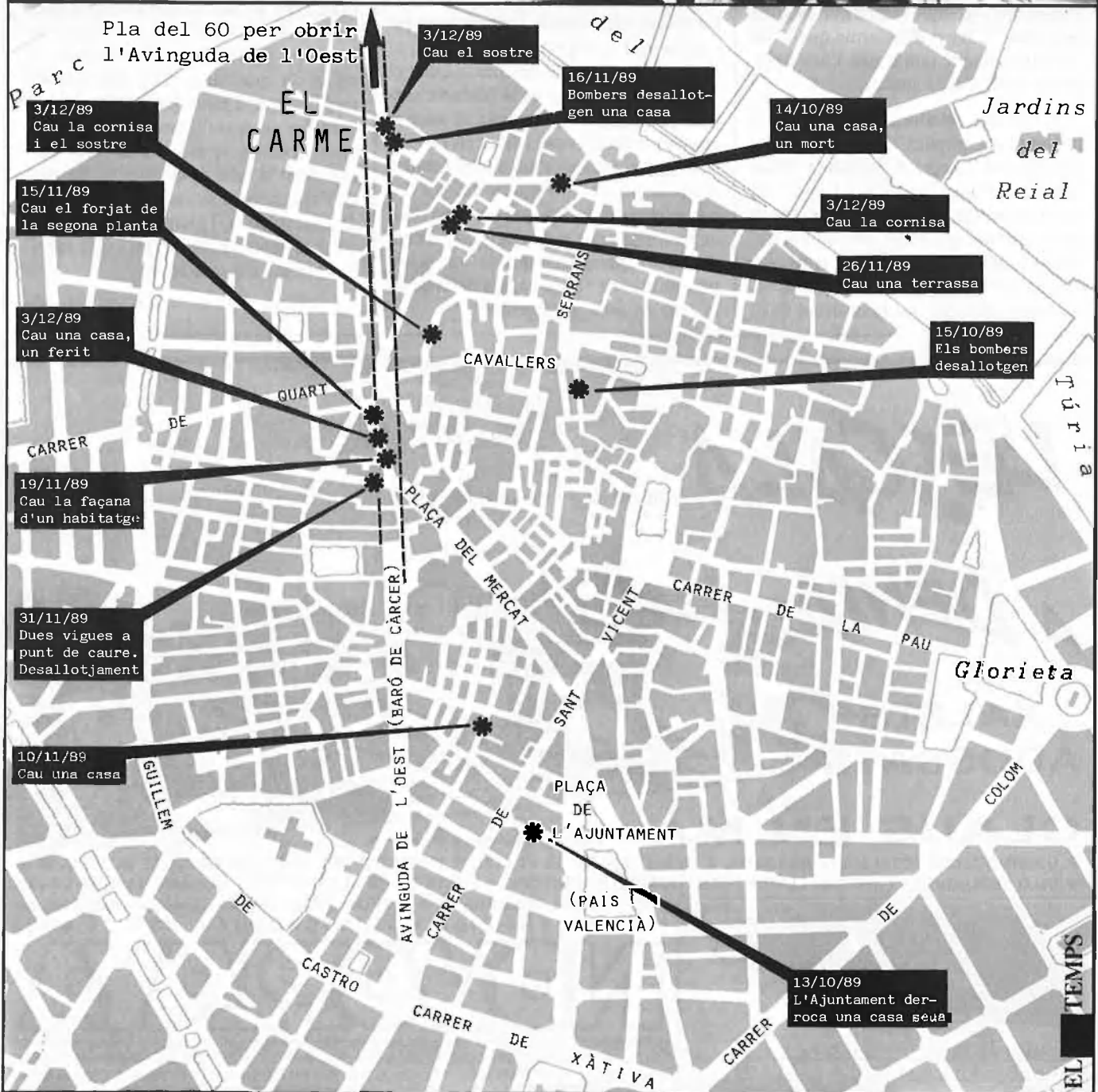
L'efecte de l'aigua sobre unes edificacions amb aquestes condicions no pot ser pitjor. Amb el temporal de febrer començaren a caure cases i amb les recents pluges, més contínues, ha seguit la debacle. L'aigua amera les bigues de fusta i en secar-se produeix unes distensions que fracturen els suports amb les conseqüències que s'han constatat. A més, les cases del centre històric solen tenir una única paret mitjanera; si cau, afecta dues vivendes o, potser, a més perquè la trama urbana és en aquesta zona un autèntic trencaclosques. Cases que semblen estar en bon estat poden tenir algun element estructural ferit de mort. A José Luis Roca, pintor ceràmic, que tenia una tenda al carrer de la Bosseria li caigué la casa al damunt però

com assenyala a EL TEMPS: «No vaig notar res, la casa semblava en bon estat i de sobte, sense cap avís vaig notar un soroll i un munt de bigues i runes començaren a caure al voltant».

L'actuació de l'ajuntament ha estat atacada des de totes les bandes. Des de l'accident, l'ajuntament sembla haver desenvolupat una autèntica febre demolidora amb els edificis que poden representar algun perill. Mercedes Peguero ho nega, «ja des de febrer realitzem actuacions d'ofici, primem la seguretats ciutadana i després els possibles valors artístics. És fals que enderroquem per enderrocar». Tanmateix és ben cert que el seu departament té deficiències greus; com ella mateix indica «no tinc prou personal ni pressupost, treballem matins i vesprades però amb un sol arquitecte per a tot València i una sola advocada no podem cobrir-ho tot. A més, la psicosis de ruïna ha fet que la gent vinga ací en allau a demanar que el tècnic els mire la casa i això no ho podem fer ni de bon tros».

Els grups de la dreta municipal, PP, UV i CDS acusen el PSOE de recollir ara el fruit de déu anys de desidia. L'alcalde, Clementina Ródenas, es defèn, «són cases velles i és normal que compleixen el seu període vital»; l'Associació de Veïns del Carme contesta indignada: «si el Pla d'Actuació i Reforma del Carme de 1984 s'haguera fet realitat, cases que ara cauen ja haguieren estat reformades. La majoria necessitaven únicament una revisió i una reforma a temps».

És ben cert que l'ajuntament socialista no ha fet pràcticament res pel casc antic (a banda d'un pla rere l'altre) però una anàlisi dels fets permet esbrinar que el problema ve de lluny. La influència dels plans franquistes per obrir vies grans

(«moderns bulevards»), per mig del casc antic es pot percebre encara; el rastre del projecte dels anys 60 per continuar l'avinguda de l'Oest és ben significatiu. La major part de les cases que estaven destinades a ser enderrocades per donar pas a la nova avinguda, estan ara en ruïna. Els seus propietaris no veien rendible fer cap reforma en uns immobles que no havien de durar gaire. El carrer de la Bosseria, que era per als projectistes franquistes la continuïtat «lògica» de la interrompuda avinguda de l'Oest, és per això un dels més afectats pels enderrocaments sobtats.

Potser això explique també que caiguen més cases al barri del Carme que al de Velluters, que té una trama i uns habitatges encara més antics.

A més del deteriorament físic per a la ciutat que implica la delicada situació dels habitatges, el problema social apareix ara amb molta més força. Les cases solen estar habitades per gent amb pocs recursos, que paga unes rendes mínimes i més simbòliques que reals, sovint de 100 a 1.000 pessetes al mes. L'alcalde, indicava que la reforma de la

lleï d'arrendaments era absolutament necessària perquè amb unes rendes així els propietaris no podien fer front a les despeses de reparació dels edificis. Tot i això, no ve a dir res sobre l'estat de la nova lleï que només espera que els socialistes, a Madrid, es decidescuen a aprovar-la.

La responsabilitat de l'ajuntament és ben clara des del moment que és el principal propietari de cases al barri del Carme i que molts d'aquests edificis han estat denunciats per ruïna per part de l'Associació de Veïns. Quan es produeixen denúncies com aquestes, el propietari ha de fer les reformes necessàries, i si no vol, aleshores és l'ajuntament qui s'encarrega i després passa factura; el que ningú no sap és què passa quan el propietari denunciat és la mateixa corporació municipal. Aquesta té moltes vegades dificultats per trobar els propietaris i els expedients s'acumulen damunt la taula. Mercedes Peguero no vol donar xifres però indica que «es perd molt de temps buscant propietaris que al capdavall no apareixen o que davant la impossibilitat de fer-se càrrec de la casa, la regalen a l'ajuntament».

David Hammenstein, de l'Associació de Veïns del Carme, és ben contundent: «les cases cauen perquè no s'ha fet cas a la lleï i l'ajuntament no vol responsabilitzar-se del tema. Volen fer aparèixer açò com un final natural per a un barri vell però si s'haguera protegit i curat com calia no haguera passat açò». La nefasta entrada del socialista Puente a càrrec de la regidoria d'urbanisme aturà el desenvolupament dels plans especials per als barris del centre històric i continua amb la despreocupació municipal respecte a la zona.

Ara acaba d'eixir un nou pla de reforma per al Carme, que té com a principal intenció «esponjar» la trama urbana i fer-la més «oberta i airejada». No cal ni dir que l'aire corre cada vegada més lliurement entre les ruïnes i mentre escrivim aquestes línies, ha caigut una altra casa. El rerafons d'aquesta destrucció és la falta de credibilitat per part de l'ajuntament de cara a les reformes de Ciutat Vella, i mentre s'ho pensa, el solar al centre és més gran i més apetitós per als constructors.

Jordi Sebastià

L'ESCALA

A DÈNIA

XALETS ADOSSATS

CLAUS EN MÀ

- URBANITZACIÓ TOTALMENT ACABADA, A 50 METRES DE LA PLATJA • VIVENDES UNIFAMILIARS DE 105,62 m. A 145,56 m.
- SALÓ MENJADOR • FUMERAL LLAR • TRES I QUATRE DORMITORIS • FUSTERIA EN PI D'OREGON • SOLÀRIUMS INDIVIDUALS
- SOTERRANI D'ÚS PRIVAT • ÀMPLIA ZONA VERDA COMUNA AMB PISCINA
- MÍNIMA ENTRADA • FINANÇAMENT FINS A 15 ANYS

NOVOPLAYA

INFORMACIÓ: EN LA MATEIXA URBANITZACIÓ (CTRA. VALÈNCIA ALACANT, DESVIAMENT A DÈNIA PER LA COSTA - PLATJA DE LES MARINES AL COSTAT DE LAGUNA BEACH). TOTS ELS DIES, INCLOSOS DIUMENGES I FESTIUS.
A VALÈNCIA: PORT SAPLAYA - TEL. (96) 371 36 11. I EN FICSA: PAU, 11 - TELS. (96) 332 34 02-3-4.